

LIKABEHANDLINGSPLAN

förskolan ***Blomman***

*Så som du själv vill
att andra ska
behandla dig,
Så ska du också
behandla andra*

Innehållsförteckning

Mål, lagar och styrdokument	s. 3 - 4
Definitioner	s. 5 - 6
Förebyggande arbete	s. 7-8
Handlingsplaner	s. 9 - 11
Dokumentation och utvärdering	s. 12

Jag har det yttersta ansvaret för att likabehandlingsplanen upprättas, efterlevs samt årligen utvärderas och revideras.

Jag ansvarar också för att personalen kontinuerligt reflekterar kring ämnet för att aktivt kunna arbeta mot kränkande behandling.

Mimmi Hagman

förskolechef

Vision

Till förskolan *Blomman* går alla utan rädsla för att bli utsatta för kränkande behandling eller mobbning.

Alla föräldrar och personal känner till att detta handlingsprogram finns. Barn från 4-årsåldern informeras om densamma av personalen.

Mål 2011-2012

* En tema vecka genomförs under höstterminen med innehåll kring ämnet:
Att vara en god kamrat

* V3-7 genomförs ett projekt med Musik & kulturskolan kring
Likabehandling.

Vad säger lagen?

"Inget barn ska ställas utan ett säkert, tydligt och aktivt skydd. Verksamheten ska därför bedriva ett aktivt och målinriktat arbete för att förhindra och motverka alla former av kränkande behandling. Förskolan ska ha en LIKABEHANDLINGSPLAN. I den ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska ses över och följas upp varje år och vara ett "levande" dokument i den meningen att den ska användas som ett aktivt verktyg i den dagliga verksamheten" (Skolverket i mars 2006)

Vad säger läroplanen?

Lpfö-98:

"Förskolan skall uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Verksamheten skall präglas av omsorg om individen och syfta till att barnens förmåga till empati och omtanke om andra utvecklas, liksom öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt.

Förskolan skall motverka traditionella könsmönster och könsroller.

Flickor och pojkar skall i förskolan ges samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller"

Vad står i kommunens jämställdhetsplan?

För att få ett jämställt tänkande bland barn ska förskolor

- ägna tid åt jämställdhetsfrågor vad gäller attityder till flickor respektive pojkar
- visa på pojkars och flickors möjligheter till otraditionella yrkesval i framtiden
- sträva efter att arbetslagen ska ha både manliga och kvinnliga lärare
- anpassa lokaler och uterum efter pojkars och flickors olika behov av lek och rörelse
- inge barnen jämställda attityder genom en pedagogik genomsyrad av jämställdhet

Vad är kränkande behandling?

Kränkande behandling är en subjektiv bedömning. Det är inte handlingen i sig, som är kränkande, utan om en handling upplevs som kränkande av den som utsätts.

Följande omfattas av benämningen kränkande behandling (hämtat ur Skolverkets "Olikas lika värde")

- Mobbning
- Diskriminering
- Annan kränkande behandling

Vad är mobbning?

"En person är mobbad när han eller hon, upprepade gånger och under viss tid, blir utsatt för negativa handlingar från en eller flera personer. Enstaka trakasserier är inte mobbning" (D. Olweus)

"Att mobba är att plåga och att förstöra glädjemöjligheterna för en annan människa" (C.Olsson)

Direkt mobbning kan vara sparkar, knuffar, slag, fast-hållning, svordomar, fula ord, könsord, förolämpningar, hot

Indirekt mobbning kan var utfrysning, blickar, miner, suckar, gester, skratt, fniss, klotter

Vad är diskriminering?

Det är en rättighet för barn att inte bli diskriminerad eller kränkt på annat sätt.

Direkt diskriminering: När barn missgynnas genom särbehandling på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, eller funktionshinder

Indirekt diskriminering: När barn missgynnas genom att till synes neutrala ordningsregler mm, tillämpas så att de får en i praktiken diskriminerande effekt.

Trakasserier och annan kränkande behandling

Definition enligt Skolverket:

Trakasserier: Ett uppträdande som kränker barnets värdighet och som

1. har samband med
  - kön
  - etnisk tillhörighet
  - religion eller annan trosuppfattning
  - funktionshinder
2. är av sexuell natur (sexuella trakasserier)

Annan kränkande behandling: Ett uppträdande som annars kränker barnets värdighet.

Vad gör vi idag för att förebygga och åtgärda?

Våra förebyggande och konkreta åtgärder mot kränkande behandling, mobbning och diskriminering hittar du på **sidan 8 -11**

Vad kan man göra hemma?

- Var observant på ditt barn. Prata med och lyssna på barnet om hur det har det med kamraterna.
- Kontakta personalen eller rektor om du misstänker att något inte är som det ska vara.
- Det är av avgörande betydelse att hemmet och förskolan har en öppen dialog och känner stöd i varandra.

Vad gör du om du upptäcker att ditt barn mobbar andra?

- Det är oerhört viktigt att beteendet bryts direkt. Att kränka någon innebär, om det inte stoppas, att barnet lär sig att man har rätt att bära sig illa åt mot andra.
- Kontakta personalen eller rektor.
- Prata om gott kamratskap och positivt ledarskap.
- Uppmuntra positiva sidor och undvik att ge skuld känslor.

Förebyggande arbete och konkreta åtgärdsplaner

Förebyggande arbete

I våra handlingsplaner mot kränkande behandling finns grunden till vårt arbete i att förebygga hot och våld.

I vår profession ligger att lotsa våra barn successivt till att växa i rollen som medmänniska. Att medvetandegöra om hur vi ska vara mot varandra för att få en trygg och lugn miljö.

Detta arbete pågår ständigt inom barnomsorgen.

Ett gott samarbete med hemmen och en bra kommunikation när det gäller barn med extra svårigheter att hantera sina handlingar är också viktigt.

Förebyggande arbete, exempel

- Vi uppmuntrar och uppmärksammar positiva beteenden
- Vi arbetar aktivt för att påverka attityder och förmågan att sätta sig in i hur andra känner
- Vi ordnar gemensamhetsskapande aktiviteter
- Information till barn, föräldrar och ny personal om LIKABEHANDLINGSPLANEN i samband med inskolning, föräldramöten och mentorssamtal.
- Likabehandlingsplanen finns tillgänglig på varje avd och på förskolans hemsida.
- Flera vuxna finns bland barnen när det är lek inne och ute.
- Gemensamma umgängesregler utarbetas i dialog med barnen.
- Rumsobservationer för det optimalaste användandet av lokalerna, med tanke på pojkars och flickors olika behov av material och lekar.
- Mentorskap tillämpas vid nyanställningar

Exempel på metoder i det förebyggande arbetet

- Kontinuerliga samtalsstunder med barnen om att vara en god kamrat
- Temavecka varje hösttermin med innehåll efter barnens ålder och mognad t.ex samtalsstunder med barnen om innebörden av begreppen kränkning, mobbning och diskriminering
- Avslappning och massage
- Gruppstärkande samarbetsövningar
- Olika aktiviteter i pojk resp flickgrupper för att pröva och träna nya förmågor

Kartläggning av den sociala miljön

- Trivselenkät genomförs för att följa upp hur situationen upplevs 1ggr/år (barn)
- Återkommande fråga om barnens trivsel på varje utvecklingssamtal
- Arbetsmiljöfrågor är ett regelbundet ärende på arbetsplatsträffarna (vuxna)
- Psykosocial skyddsround och uppföljning genomförs med alla arbetslag minst vart 3:dje läsår (vuxna)

Generell åtgärd vid kränkning

En kränkning är inte en objektiv handling, utan något som sker i relation två parter emellan.

Det finns dels en avsikt att kränka (hos den som kränker) men viktigare är att beteendet bidrar till att den andre känner sig kränkt. Den som blir attackerad har också ett ansvar för sin reaktion.

Tänk därför på det normala maktförhållandet. Den part som har mer makt har ett större ansvar för situationen. Vuxna har normalt mer makt än barn. Därför är det allvarigare när vuxna kränker barn än det omvända. När barn kränker (barn eller vuxna) måste vi hålla isär allmän uppfostring och åtgärd. Allmän uppfostring (dvs markering mot olämpligt beteende) är förebyggande arbete.

Eftersom två parter är inblandade måste åtgärder riktas mot båda.

- Stöd till den kränkta
  - Att återhämta sig
  - Att hitta en bättre plattform för att stå emot kränkningar bättre
- Utredning för att förstå den kränkandes behov av att attackera. Utifrån det hjälpa honom/henne att hitta mer konstruktiva lösningar på sina problem

Åtgärdsplan vid kränkande handlingar mellan barn

I det dagliga arbetet med barnen uppmärksammar vi när ett barn utsätts för kränkande behandling. De vuxna agerar som goda förebilder och ser till att de barn som utfört den kränkande behandlingen förstår handlingen som de utfört.

Upplevelser att reagera på:

Bli kallad dumma saker kopplat till utseende, kläder, beteende

- Uppmärksamma, prata med barnen om vad de gjort
- Använda sig av "hur-frågor"
  - Hur kände du ?
  - Hur tänkte du ?
  - Hur tror du att den andre kände sig ?
  - Hur ska du göra för att kompiserna skall bli glad ?
- Barnen skall inte bara säga förlåt utan också **göra** förlåt. De vuxna ser till att det barn som utsätts för kränkning får upprättelse för det inträffade, genom tröst och genomgång av det inträffade.
- Vid upprepade tillfällen eller riktade mot ett och samma barn skall föräldrar och rektor informeras och vidare åtgärder, om behov finns, vidtagas.

Ansvar: Den som sett/hört

- Förskolans insatser skall dokumenteras.

Åtgärdsplan när vuxna kränker barn

Som kollega och chef reagerar man och påtalar hur man upplever situationen.

- Samtal med berörd vuxen genomförs när barn eller förälder anser att kränkning har ägt rum
Ansvar: Den som kontaktats/rektor
- Åtgärder/resultat dokumenteras
- Uppföljning med barn/ föräldrar/vuxen sker inom en vecka
Ansvar: Den som genomfört samtalet

- Upplevelser att reagera på:
Bli kallad dumma saker
Skämt som sårar
Sarkasmer och ord som barnet inte förstår, men känner olust inför
Nedvärderande kommentarer
Jämförelser med kamrats prestationer
Fysiskt våld

Åtgärdsplan när vuxna kränker vuxna

Beroende på vilka som är berörda kontaktas

Kollegor emellan	Rektor, skyddsombud
Chef-anställd	Skyddsombud, förvaltningsledningen

I båda fallen behövs hjälp av utomstående kompetens tex Personalavdelningen, Personhälsovård, psykolog, kurator

Åtgärdsplan vid mobbning

- Vi angriper problemet omedelbart och informerar berörd personal
Ansvar: Den vuxne som sett/fått veta
- Enskilda samtal med den som är utsatt och den/de som utsätter
Ansvar: Ansvarig för barngrupp och den som sett
- Kontakta respektive föräldrar/föräldragrupp
Ansvar: Ansvarig för barngrupp
- Informera rektor
Ansvar: Ansvarig för barngrupp
- Utredda vad som hänt
Ansvar: Rektor
- Informera kurator

Ansvar: Rektor

- Resultat av åtgärder följs upp inom en vecka av berörda vuxna
- Om mobbning inte upphör kallar rektor de inblandade (barn, föräldrar, personal) till samtal
- Skolpsykolog kontaktas vid behov
- Handledning till personal vid behov

Ansvar: Rektor

Åtgärdsplan vid diskriminering mellan barn

- Vi angriper problemet omedelbart och informerar berörd personal

Ansvar: Den vuxne som ser/får veta

- Enskilda samtal med den som är utsatt och den/de som utsätter

Ansvar: Ansvarig för barngrupp och den som sett.

- Kontakta respektive föräldrar/föräldragrupp

Ansvar: Ansvarig för barngrupp

- Resultat av åtgärder följs upp inom en vecka av berörda vuxna
- Om kränkningarna upprepas kallar rektor de inblandade (barn, föräldrar, personal) till samtal
- Skolpsykolog kontaktas vid behov
- Handledning till personal vid behov

Åtgärdsplan när vuxna diskriminerar barn

- I de fall som personal diskriminerar har kollegor alltid ett ansvar att reagera och påtala vad lagen säger.
  - Rektor kontaktas alltid i dessa fall av den som ser/hör att barn diskrimineras
- Åtgärd:** Rektor kallar den som diskriminerat till samtal.

Åtgärdsplan när vuxna hotar utövar hot/ våld mot barn

- I de fall som personal hotar eller utövar våld har kollegor alltid ett ansvar att reagera och agera.

Ansvar: Rektor kontaktas alltid i dessa fall av den som ser/hör att barn hotas eller utsätts för våld.

Åtgärd: Rektor kallar den som utövat hot/våld till samtal.

Oplacering/avstängning övervägs

Rektor polisanmäler om så krävs.

- Kurator dokumenterar

Dokumentation

Alla åtgärder dokumenteras (händelse, datum, inblandade barn/vuxna)

Ansvar: Se respektive åtgärdsplan

Uppföljning

Uppföljning/revidering av Likabehandlingsplanen sker i slutet av varje läsår.

Ansvarig: förskolechef

Resurspersoner	arbete	hem
Anette Arvidsson, skolhälsovården Å,T	17704,17762	0480-475332
Mona Bäckström, skolhälsovården B	17614	
Mimmi Hagman, förskolechef	17668	23076
Catarina Lundin, kurator	17616/070-2598345	40104
Torbjörn Sandebäck, rektor B F-9, särskolan	17601	20222
Per-Ola Eimar, rektor F-6 Å - T	17591	
Anita Tegnemo, bitr.rektor B	17622	20838
Skolpsykolog - vakant		
Personal på förskolan		
4 Föräldrarepresentanter		